

Ärende ur verkligheten

NN berättade att hon helt plötsligt fick veta att hon inte längre skulle få ersättning från FK, att hon fått låna pengar av sin pappa, som hon bodde hos, för att klara sig och att hon nu sökte ekonomiskt bistånd.

Ansökan

NN ansökte den 29 november 2013 om ekonomiskt bistånd till

1. uppehälle för perioden den 21 november-20 december 2013,
2. hyra och
3. tandvård.

De som gör så gott de kan, å ändå inte har en skälig levnadsnivå har rätt till bistånd om det inte går att ordna på nå´t annat sätt.

Socialtjänstlagen 4 kapitlet 1 §.

SoL 4 kap 3 §

Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och TV-avgift,
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

Beslut

Socialnämnden i kommun (nämnden) avslag den 3 december 2013 ekonomiskt bistånd till försörjning och livsföring i övrigt med motiveringen att NN:s behov kan tillgodoses med egna medel då normberäkningen visade ett överskott med 687 kr.

Överklagan

NN överklagar beslutet och anför bl.a. följande.

1. Hennes uppehälle i normberäkningen är 3 980 kr och hyran är 1 500 kr. Nämnden har dragit av hyran från hennes uppehälle.
2. De insättningar som är gjorda är lån till mat och de har betalats tillbaka.
3. Fredagen den 8 november 2013 fick hon reda på att hon var utan aktivitetsstöd från och med måndagen den 11 november 2013 och därför har hon inte kunnat planera.
4. I sin ansökan om bistånd har hon även begärt bistånd för tandvård. Detta har nämnden inte sagt något om.

Funderingar

- Vilken typ av kostnader/poster är de tre olika saker som ansökan gäller?
- Hur räkna inkomsterna innan ansökan?
- Varför minska bistånd till uppehälle med hyreskostnaden?
- Hur påverkar tidigare lån biståndet för kommande månader?

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**
Enhet 1

DOM
2014-07-08
Meddelad i
Linköping

Mål nr
8504-13

KLAGANDE
NN

MOTPART
Socialnämnden i kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT
Socialnämndens beslut den 3 december 2013

SAKEN
Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och återförvisar målet Socialnämnden i kommun för att företa en ny beräkning av NN:s rätt till bistånd för den aktuella perioden i enlighet med domskälen samt utreda hennes behov av bistånd till tandvårdskostnader.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.
NN ansökte den 29 november 2013 om ekonomiskt bistånd till uppehälle, hyra och tandvård för perioden den 21 november-20 december 2013. Socialnämnden i kommun (nämnden) avlog den 3 december 2013 ekonomiskt bistånd till försörjning och livsföring i övrigt med motiveringen att NN:s behov kan tillgodoses med egna medel då normberäkningen visade ett överskott med 687 kr.

NN överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Hennes uppehälle i normberäkningen är 3 980 kr och hyran är 1 500 kr. Nämnden har dragit av hyran från hennes uppehälle. De insättningar som är gjorda är lån till mat och de har betalats tillbaka. Fredagen den 8 november 2013 fick hon reda på att hon var utan aktivitetsstöd från och med måndagen den 11 november 2013 och därför har hon inte kunnat planera. I sin ansökan om bistånd har hon även begärt bistånd för tandvård. Detta har nämnden inte sagt något om.

Socialnämnden vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET
Enligt 4 kap. 1 § första stycket SoL har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. I tredje stycket anges bl.a. att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Av Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1 s. 20 f.) framgår att socialnämnden vid bedömningen av behovet av ekonomiskt bistånd bör räkna med hushållets samtliga faktiska inkomster. Socialnämnden bör i regel beräkna ekonomiskt bistånd utifrån de inkomster hushållet hade kalendermånaden före den månad som beräkningen avser. Inkomster som hushållet har fått tidigare bör i regel inte påverka beräkningen, om de inte var mycket höga eller avsedda för en viss längre tidsperiod.

Flera privata insättningar har gjorts på NN:s bankkonto. Det framgår inget annat än att hon har haft möjlighet att disponera över pengarna. NN har inte inkommit med underlag som stödjer att inbetalningarna avsett lån för biståndsgrundande utgifter som ska betalas tillbaka. Att beakta inkomsterna vid beräkningen av NN rätt till bistånd har således inte varit obefogat av detta skäl.

Den enskilde har en skyldighet att planera sin ekonomi så att hon i görligaste mån undviker ett bidragsberoende eller begränsar detta. Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1994 ref 50 uttalat att när någon fortlöpande uppbär socialbidrag är det inte sällan motiverat att låta ett överskott som en månad uppkommer i förhållande till normen avräknas mot det bidrag som ska utgå för nästföljande månad. Helt annorlunda är förutsättningarna för bedömning av rätt till bidrag när det är fråga om en ny ansökan, dvs. en ansökan om bidrag från någon som inte tidigare - eller i varje fall inte under tiden närmast före ansökningen - har uppburit socialbidrag.

Det framgår inte av nämndens utredning att NN har uppburit försörjningsstöd tidigare. Vidare framgår inte varför hennes aktivitetsstöd har upphört eller i vilken mån hon har haft anledning att förutsätta att stödet skulle upphöra. NN har själv uppgivit att hon inte har haft möjlighet att planera sin ekonomi då varken Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan meddelat henne att aktivitetsstödet skulle upphöra förrän den 8 november 2013. Detta har inte bestridits av nämnden. Förvaltningsrätten anser därför att det inte har framkommit att NN före denna tidpunkt har haft sådan kännedom om att aktivitetsstödet skulle upphöra att hon dessförinnan har haft möjlighet att planera för detta och anpassa sin ekonomi därefter.

Nämnden har i normberäkningen för perioden 21 november -20 december 2013 beaktat inkomster i form av överskott från tidigare månad, dagersättning från den 25 oktober 2013 om 3 938 kr samt mindre insättningar på NN:s konto om 50-300 kr under perioden den 21 oktober-8 november 2013.

Med beaktande av när NN erhållit dessa inkomster och inkomsternas storlek får dessa inkomster anses ha gått åt till NN:s försörjning under november månad. Eftersom det inte kan anses ha ålegat NN att planera sin ekonomi och då dessa inkomster har förvärvats och förbrukats före ansökningstillfället borde dessa inkomster inte ha beaktas vid beräkningen av NN:s rätt till bistånd för den aktuella perioden. Överklagandet ska därför bifallas. Det ankommer på nämnden att företa en ny beräkning av NN:s rätt till bistånd i enlighet härmed samt att pröva om NN i övrigt uppfyller förutsättningarna för att beviljas ekonomiskt bistånd till tandvårdskostnader.

**KAMMARRÄTTEN I
JÖNKÖPING**
Avdelning 1

DOM
2014-09-16
Meddelad i Jönköping

Mål nr 2353-14

KLAGANDE
Socialnämnden

MOTPART
NN

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 8 juli 2014 i mål nr 8504-13,
se bilaga A

SAKEN
Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten avvisar NN:s yrkande om att fa bistånd till egen bostad.
2. Kammarrätten bifaller överklagandet på så sätt att Socialnämnden i kommuns beslut den 3 december 2013 fastställs i den delen som avser försörjningsstöd.
3. Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i kommun (socialnämnden) yrkar att kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, fastställer socialnämndens beslut.

NN motsätter sig bifall till socialnämndens överklagande och yrkar för egen del att socialnämnden ska förpliktas hjälpa henne att få egen bostad.

VAD PARTERNA ANFÖR

Socialnämnden

Sedan år 2012 har NN till och från i perioder erhållit ekonomiskt bistånd och borde därför vara väl insatt i hur det beräknas. Inför beräkningsperioden den 21 november 20 december 2013 har normberäkning gjorts som baserats på inkomster under föregående period, den 21 oktober-20 november. Även om de medräknade inkomsterna utbetalades tidigt under denna period går det inte att bortse från dessa inkomster.

De tandvårdskostnader som NN har ansökt om bistånd till har tillstyrkts av socialkontorets förtroendetandläkare. Då de aktuella tandvårdskostnaderna ännu inte har uppstått har nämnden avslagit ansökan i denna del. Allteftersom den tillstyrkta tandvården genomförs har hon möjlighet att lämna in fakturor till socialförvaltningen. Därefter prövas rätten till ekonomiskt bistånd för de aktuella fakturorna.

NN

Omständigheten att hon har haft bistånd tidigare betyder inte att hon kan se in i framtiden. Hon fick besked av sin handläggare på Arbetsförmedlingen den 1 oktober 2013 om att hon inte längre skulle få ersättning från Försäkringskassan. Detta kom plötsligt för henne. Vid det tillfället hade hon inget arbete och inga besparingar. De insättningar som gjorts till hennes konto var från hennes pappa och självklart var hon tvungen att betala tillbaka till honom. Vad gäller hennes ansökan om bistånd till tandvård borde hon få det. Hon har ännu inte kunnat besöka en tandläkare på grund av att hennes inkomst inte räcker till det. I dag är hon inte sjukskriven utan jobbar som timvikarie inom vården. Hon bor fortfarande hemma hos sin pappa. Eftersom hon har skulder vill hon ha hjälp med att få egen bostad.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Kammarrätten kan endast pröva det överklagade beslutet, som avser rätten till försörjningsstöd och bistånd till tandvårdskostnader för perioden den 21 november-20 december 2013. NN:s yrkande om bistånd till egen bostad ska därmed avvisas.

Försörjningsstöd

Av utredningen i målet framkommer numera att NN varit aktuell för ekonomiskt bistånd ett flertal gånger sedan år 2012. Det kan därmed förutsättas att hon är väl förtrogen med förutsättningarna för att få bistånd. Enskilda har i första hand ett eget ansvar för sin situation och därmed en skyldighet att planera sin ekonomi så långt som möjligt.

NN har haft rätt till aktivitetsstöd, vilket är en ersättningsform som Försäkringskassan betalar ut i efterskott beroende på närvaro i anvisat arbetsmarknadspolitiskt program. Av kontoutdrag framgår att utbetalningar av dagersättning gjordes den 1 oktober, 25 oktober och 25 november 2013.

Enligt kammarrättens mening har NN haft ett ansvar att ta reda på hur mycket aktivitetsersättning hon kunde förväntas få utbetalt. Hon borde därför haft att räkna med att hon skulle sakna medel till sin försörjning under den sökta perioden den 21 november-20 december 2013. Mot denna bakgrund har det ålegat NN en skyldighet att planera sin ekonomi så att hon kunnat spara en del av det uppkomna överskottet från inkomsterna för perioden den 21 oktober- 20 november 2013. Socialnämnden hade därmed rätt att vid beräkningen av biståndsbehovet för perioden den 21 november- 20 december 2013 ta hänsyn till de inkomster som NN hade under föregående beräkningsperiod. Då beräkningen för sökt period visar att NN har ett överskott får hon anses vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå genom egna medel. Rätt till försörjningsstöd föreligger således inte varför socialnämndens överklagande ska bifallas i denna del.

Tandvårdskostnad

Av 20 § första stycket förvaltningslagen (1986:223) framgår att ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Socialnämnden har i överklagandet till kammarrätten upplyst om att NN:s behov av tandvård sedan tidigare har tillstyrkts i ett beslut och att anledningen till avslag är att NN inte har kommit in med någon faktura för genomförd behandling. Kammarrätten konstaterar att någon sådan motivering till avslag inte framkommer i socialnämndens beslut från den 3 december 2013. Det enda som framgår av beslutet är att ansökan om bistånd avslås både till försörjningsstöd och livsföring i övrigt.

Enligt kammarrättens mening har socialnämnden brustit i att motivera skälen för sitt beslut i sådan grad att det inte går att utläsa vilken prövning som gjorts. Det var därför riktigt av förvaltningsrätten att återförvisa målet till socialnämnden för att utreda om NN uppfyller förutsättningarna för att beviljas bistånd till tandvårdskostnader. Överklagandet i denna del ska därför avslås.